

Tips og vejledning vedrørende den tredelte prøve i AT, Nakskov Gymnasium og HF

Den afsluttende prøve i AT består af tre dele, *synopsen*, *det mundtlige elevoplæg* og *dialogen* med eksaminator og censor. De tre dele kan betragtes som tre forskellige redskaber til at vise resultatet af din undersøgelse.

Synopsen præciserer i kort form, hvad din undersøgelse går ud på, og hvad du er nået frem til. Din eksaminator og censor skal bruge den til at orientere sig i dit valg af sag og materialer, din måde at behandle stoffet på, din viden om de to bærende fag og din evne til at anvende de to fag til at opnå viden.

I *det mundtlige oplæg* fremlægger og uddyber du resultater, konklusioner og perspektiver af din undersøgelse. Da eksaminator og censor har læst din synopsis på forhånd, skal du især tænke på at fremføre synopsens hovedtanker og udfolde dens pointer med konkrete eksempler. Som hjælp hertil skal du udarbejde et talepapir, som kan hjælpe dig med at holde ”den røde tråd” og i punktform støtte en fri præsentation uden oplæsning.

Dialogen med eksaminator og censor viser omfanget af din viden. Vær opmærksom på tidsrammen: ca. 10 minutter til fremlæggelsen og 14 minutter til dialogen.

Karakteren i AT gives for den mundtlige prøve. Du får ikke karakter for udfærdigelsen af synopsen, men for brugen af den. Selvstændige pointer bør derfor især udfoldes ved den mundtlige prøve.

Skriftlig synopsis	Mundtlig fremlæggelse	Dialog
Synopsis	Talepapir	Diskussion og spørgsmål
Synopsen skal indeholde nedenstående punkter. (Se den udbyggede disposition på side 2) <ul style="list-style-type: none">• Forside med titel, fagkombination m.m.• Problemformulering• Præsentation af underspørgsmål• Diskussion af valg af materialer, metoder og teorier• Konklusion på underspørgsmålene• Sammenfattende konklusion inkl. spørgsmål til videre undersøgelse• Litteraturliste• Perspektivering til studierapporten Synopsen skal formidle hovedaspekter fra din undersøgelse. Uddyb det mest interessante og selvstændige i den mundtlige del, og skriv i synopsen, hvilke elementer der uddybes mundtligt.	Talepapiret er en disposition for din mundtlige fremlæggelse. Forslag til indholdet af dit talepapir: <ul style="list-style-type: none">• Kort indledning med afsæt i synopsen. Tag udgangspunkt i din problemformulering.• De fagligt vigtigste og mest selvstændige resultater af undersøgelsen præsenteres først. Selvstændige pointer, som er skitseret i synopsen, uddybes her i dit mundtlige oplæg. Fremlæg og uddyb din faglige dokumentation, fx grafer, tabeller og tekstanalyse.• Forklaring på fremgangsmåden. (valg af empiri/materialer, metoder og teori) og refleksioner over det faglige samspil• Undersøgelsen set i forhold til studierapporten.• Evt. en revideret konklusion på baggrund af ny viden og nye overvejelser.• Forslag til samtalestof for den efterfølgende dialog med eksaminator og censor, f.eks. nye vinkler vedr. undersøgelsen.	Brug fremlæggelsen som springbræt for den uddybende dialog. Dialogen med eksaminator og censor egner sig til at vise omfanget og dybden af din viden, dels gennem spørgsmål fra eksaminator og censor, dels ved inddragelse af din studierapport. <ul style="list-style-type: none">• Skab sammenhæng mellem synopsis, oplæg og dialog. Du har også indflydelse på dialogens indhold og afslutning!• Vær opmærksom på tidsrammen: ca. 10 minutter til fremlæggelsen og ca. 14 minutter til dialogen.

Synopsen i AT skal have et omfang på 3-5 sider. Synopsen skrives i 2 fag, hvoraf det ene skal være på mindst B-niveau. I øvrigt fremgår mulighederne for fagkombination af årets AT-eksamensopgave.

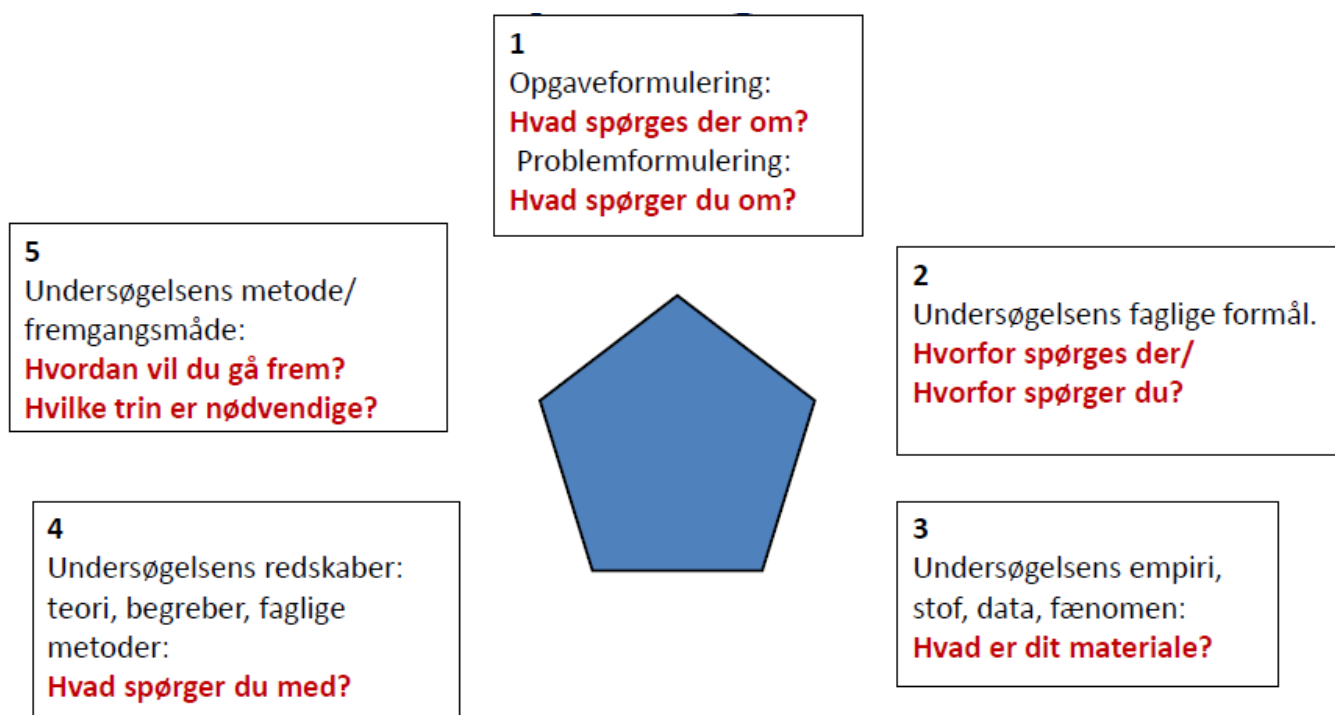
Bekendtgørelsens krav	Forslag til opbygning af synopsis	ca. s.
Forside med titel, angivelse af fagkombination m.m.	På synopsisens forside informeres om: titel (overordnet emne, valgt sag og opgavetype (med – eller uden innovation), fagkombination (fagene anføres med angivelse af niveau), navn, klasse, vejledere, skolens navn og dato.	
Problemformulering	Du bør indlede med at præsentere læseren for baggrunden for dit valg af sag inden for det overordnede emne. Problemformuleringen er et sprogligt kortfattet udtryk for den sag, du har valgt at arbejde med under inddragelse af de valgte to fag. Problemformuleringer udformes forskelligt fra fag til fag og kan fx bestå af et eller flere sammenhængende spørgsmål. Problemformuleringer behøver ikke at være udformet som spørgsmål, men vil ofte kunne omdannes til spørgsmål. Det er vigtigt, at problemformuleringen involverer begge de to indgående fag og så vidt muligt er formuleret med faglige begreber fra de to fag.	ca. ½
Præsentation af de underspørgsmål, der er arbejdet med	Her folder du problemformuleringen ud, så det står klart for læseren, hvilke underspørgsmål der er nødvendige at arbejde med for at besvare problemformuleringen. Arbejdet med disse underspørgsmål finder sted på basis af de involverede fag. Du befinder dig her ”I FAGENE”.	ca. ½
Diskussion af, hvilke materialer, metoder og teorier der er relevante i arbejdet med underspørgsmålene	I dette afsnit redegør du for valg af materialer, f.eks. værker, personer, begivenheder eller eksperimenter og statistisk materiale. Du reflekterer ligeledes over fagenes metoder og teorier og giver bud på, hvordan de forskellige faglige tilgange kan eller bør anvendes, så de supplerer hinanden og producerer omfattende viden om din sag. I dine overvejelser formulerer du dig ikke ” i fagene”, men ”OM FAGENE”.	ca. 1
Konklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål	Du konkluderer på de underspørgsmål, du har formuleret som del af din problemformulering. Det vil være naturligt her kort at trække tråde til dine refleksioner om valg af materialer, metoder og teori.	ca. 2
En sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse	Den overordnede konklusion sammenfatter resultatet af din samlede undersøgelse og svarer på problemformuleringens hovedspørgsmål. Herudover forventes, at du giver ideer til, hvordan undersøgelsen kunne udbygges. Du kan eventuelt komme med et bud på løsning af skildrede problemer -eller varsle, at det kommer ved eksamen.	ca. ½
Litteraturliste	Litteraturliste, hvor du angiver anvendt materiale. Ligesom ved studieretningsprojektet skal informationerne være så præcise og omfattende, at læseren kan tjekke din brug af materialer.	
Perspektivering til studierapporten	Her perspektiverer du til dine erfaringer fra tidligere AT-emner, fx for at understrege pointer vedr. fagene og hovedområdernes muligheder og begrænsninger. Husk at medbringe din studierapport, som du selv er ansvarlig for.	ca. ½
NB: I venstre spalte ovenfor er anført de elementer, der ifølge bekendtgørelsen SKAL med i din synopse. Spalterne til højre er FORSLAG til at indfri kravene, men synopsis kan struktureres anderledes. Det er op til dig. Fx behøver refleksioner over metode og teori ikke nødvendigvis at optræde i et selvstændigt afsnit, men kan inddrages i tilknytning til underspørgsmålene, og den sammenfattende konklusion kan placeres lige efter problemformuleringen. For AT-opgave med innovation gælder særlige krav til synopsis.		

Læs om AT-opgave med innovation:

- i AT vejledningen, især kp. 10: <http://kortlink.dk/uvm/p8es>
- på EMU'en: <http://www.emu.dk/modul/synopsis-med-og-uden-innovation-stx-elever>

Om at komme i gang

Når AT-eksamensopgaven er offentliggjort, gælder det om at orientere sig i det tilhørende ressourcerum og selv opsøge litteratur til inspiration for valg af sag, problemformulering, underspørgsmål m.m. Undervejs i arbejdet med synopsisen får du mulighed for at drøfte dit projekt med dine vejledere. Pentagon-modellen har vist sig nyttig i denne sammenhæng og inddrages i samtalerne:



Efter Rienecker m.fl.: Den gode opgave, Samfundslitteratur 2006, 3. udgave, s. 29 ff

Du bedes forud for vejledningssamtalerne besvare pentagon-modellens spørgsmål, så samtalerne hurtigt kan få et konkret afsæt. Aflever evt. dine svar på pentagon-modellens spørgsmål til dine vejledere som oplæg til vejledningen.

Fra:

Undervisningsvejledningen til almen studieforberedelse, 2014

<http://kortlink.dk/uvm/p8es>

Om problemformulering, underspørgsmål og konklusion

"I problemformuleringen angives den sag, eleven har valgt at arbejde med. Problemformuleringen behandles gennem besvarelse af et antal underspørgsmål. Problemformuleringen angiver det problem, der undersøges i forhold til sagen, og er knyttet til hovedkonklusionen. (...)

Underspørgsmålene formuleres, så der på baggrund af arbejdet med dem kan drages delkonklusioner. Er underspørgsmålene velformulerede, vil delkonklusionerne tilsammen føre til, at der kan drages en velunderbygget hovedkonklusion. Gode underspørgsmål angiver således tilsammen en rød tråd gennem behandlingen af problemformuleringen og sikrer, at eksaminanden anvender begge fag. De kræver tilsammen konkret analysearbejde og en passende faglig kompleksitet i behandlingen af problemformuleringen. (...)

Konklusionen sammenfatter, hvad eleven er nået frem til gennem arbejdet med underspørgsmålene i forhold til problemformuleringen. Det kan være en god idé i sidste fase af arbejdet med synopsisen at lægge problemformuleringen og hovedkonklusionen ved siden af hinanden og se, om der er sammenhæng. Er der ikke det, behøver det ikke være konklusionen, det er galt med, men opgaven er måske at vende tilbage til problemformuleringen og skærpe denne, så der bliver en bedre sammenhæng.”

Om diskussion af valg af materialer, metoder og teorier

” Diskussion af materialer, metoder og teorier henviser til, hvordan fagene konkret anvendes i projektet. I synopsisen beskriver eleven, hvordan underspørgsmålene behandles, og begrundes de faglige og metodiske valg, der i den forbindelse er foretaget.

Der kan f.eks. være tale om

- et samlet metodeafsnit før eller efter besvarelse af underspørgsmålene
- at fremgangsmåde og valgte metoder præsenteres kort inden behandling af underspørgsmålene og diskuteres uddybende efter behandlingen af disse
- at punktet dækkes under behandlingen af de enkelte underspørgsmål

Diskussionen kan involvere korte begrundelser for de valgte materialer, metoder og teoriers relevans, alternative muligheder og eventuel tilpasning af metoder til den konkrete undersøgelse. Dette kan senere i synopsisen eller til prøven følges op af en vurdering af de erfaringer, eleven gør sig gennem arbejdet i forhold til *fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger i forhold til den konkrete sag.*

Synopsen angiver ligeledes eventuelle prioriteringer i det faglige arbejde. (...)”

Om talepapir og fremlæggelse ved den mundtlige prøve

” I forberedelsen til den mundtlige eksamen forventes det, at eleven genlæser og gentænker sin synopsis og planlægger den mundtlige fremlæggelse og dialog. Fremlæggelsen er *en præsentation med udgangspunkt i synopsis* på ca. 10 minutter. Fremlæggelsen skal ikke være en oplæsning af synopsisen, og hele synopsisen vil sjældent kunne anvendes som en god disposition for en kort og koncentreret fremlæggelse. En disposition eller et talepapir kan tjene til at holde den røde tråd og kan være udformet, så det skriftlige støttepapir underbygger en fri præsentation uden egentlig oplæsning. Dele af synopsisen kan typisk indgå i talepapiret.

Eksempel: Disposition / talepapir

Dispositionen eller talepapiret kan som regel rummes på én A4-side og kan indeholde:

- En indledning, hvor eleven præsenterer emnet og problemformuleringen. Det er vigtigt for sammenhængen i fremlæggelsen, at undersøgelsens hovedresultater/konklusioner præsenteres i denne første fase.
- En punktopstilling med hoved- og underpunkter om de problemstillinger fra synopsisen, som eleven har nævnt vil blive forklaret og uddybet ved eksamen. Skrives i helsætninger i talepapiret, kan det let forlede til oplæsning.
- Evt. en gennemgang af nyt stof, der er kommet til, siden synopsisen blev afleveret.
- En redegørelse for, hvordan fagenes metoder er blevet anvendt, og for hvorledes det faglige samspil har givet en indsigt, som det enkelte fag ikke kunne give
- En udvidet perspektivering eller en revideret konklusion evt. på baggrund af nyt stof.
- En kobling til elementer fra studierapporten.

Undervejs kan der gives forslag til emner for den efterfølgende dialog, fx konsekvenser, metodeproblemer, perspektiver. I udarbejdelsen af talepapiret kan det også overvejes, hvordan og med hvilke hjælpemidler den mundtlige præsentation skal foregå.

Det er ikke et krav, at der foreligger et talepapir ved prøven. Det er eksaminandens eget valg.”

Om dialogen ved den mundtlige prøve

” Tidsrammen for den mundtlige prøve betyder, at elevens præsentation forventes normalt at holde sig inden for en ramme på ca. 10 minutter, hvilket giver ca. 14 minutter til dialogen.

Eksempel: Spørgsmål eksaminanden kan forvente til sin fremlæggelse

Hvis problemformuleringen og fremlæggelsen ikke er klart fokuseret, må eksaminanden forvente, at der i samtaledelen stilles spørgsmål som:

- Ifølge opgaveformuleringen skulle du vælge en (sag ...). Hvad er det i grunden for en sag du har valgt?
- Hvad var i grunden din problemformulering? Og hvad er din hovedkonklusion?
- Hvorfor har du egentlig valgt disse fag? Kunne du ikke have besvaret spørgsmålet alene med brug af ...?

Dialogen tager i øvrigt sigte på at afdække, i hvilket omfang eksaminanden lever op til de faglige mål. De faglige mål sammenholder den konkrete sag med de mere principielle overvejelser om bl.a. videnskabelig tankegang, faglige metoder, fagenes muligheder og begrænsninger, og eksaminanden må således forvente, at der stilles spørgsmål, som afdækker, om eksaminanden kan sætte sagen ind i relevante sammenhænge, kan generalisere, diskutere, problematisere osv.

Eksempel: Typer af spørgsmål eksaminanden kan møde i samtaledelen

- Hvilket belæg i form af kilder, empiri mv. er der for påstanden / hypotesen / lovmæssighederne /...?
- Er der tale om sikker viden, om en sandsynliggørelse af en påstand eller om en hypotese?
- Er det forfatterens mening, eller noget man ved?
- Hvordan er materialet indsamlet? Er det repræsentativt? Kan der være andet materiale, der giver andre forklaringer?
- Er det en årsagssammenhæng, vi ser her? Kunne årsag og virkning være anderledes?
- Hvad er den bagvedliggende intention bag det, der her udspiller sig? Hvilken troværdighed vil du tillægge den fremstilling, vi her ser.
- Der tales i materialet om en model. Hvad er hensigten hermed? Hvordan er forholdet mellem model og virkelighed? Er informationstab ved modelleringen af mindre betydning?
- Hvad er forskellen på hverdagssprog, kunstens sprog og videnskabsprog? Hvad er forskellene i de argumentationsformer, vi her møder?
- Hvordan vil du karakterisere de argumentationsformer, der anvendes i materialet? Er argumentationen forstået i sin historiske kontekst?

Om studierapporten

” Det er eleven, der har ansvaret for, at studierapporten er udfyldt, og at den medbringes til prøven. Skolen kan træffe foranstaltninger, der sikrer, at eleven har udfyldt sin studierapport, og at den foreligger i eksamenslokalet, men skolen har ikke noget eksamensjuridisk ansvar for dette.

Studierapporten rummer – som en slags logbog – en oversigt over de af eleven gennemførte forløb i almen studieforbereelse med angivelse af emner og deltagende fag. Gennem gymnasieforløbet har eleven arbejdet med mange fag og med fag fra alle hovedområder. I dette arbejde har eleven mødt og selv anvendt viden, metoder og teorier fra mange forskellige felter.

Ved eksamen har eleven valgt to fag og koncentrerer sig om nogle specifikke metoder og teorier. Derfor vil det være naturligt at drage sammenligninger til nogle af de forløb, der er omtalt i studierapporten, for at understrege pointer om fagenes muligheder og begrænsninger, om forskelle mellem hovedområder. Sådanne emner kan også inddrages ved den mundtlige prøve, både af eksaminanden selv og af censor og eksaminator.”